

Lausunto

1 (2)

3.10.2023

Dnro 252/08.00.01/2023

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

kaivosasiat@tukes.fi

PL 66

00521 Helsinki

Viite: Lausuntopyyntöne 30.8.2023, KaivNro 4551, Lupatunnus KL2019:0001

LAUSUNTO ALANEN -KAIVOSPIIRIN RAUKEAMISEN LYKKÄÄMISTÄ KOSKEVASTA HAKEMUKSESTA JA KAIVOSLUVASSA ANNETTAVIEN SEKÄ YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN TURVAAMISEKSI TARPEELLISTEN MÄÄRÄYSTEN TARKISTAMISESTA

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Kainuun liitolta lausuntoa Imerys Talc Finland Oy:n Sotkamon Alasen kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevasta hakemuksesta ja kaivosluvassa annettavien sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta. Kuulemisen peruste on Kaivoslaki 621/2011 68 § sekä 52.3 §, 62 §, 108 § ja 109 §.

Alasen kaivospiiri sijaitsee Sotkamon kunnassa Laakajärven kylässä noin 40 kilometrin etäisyydellä kuntakeskuksesta. Kaivospiirin kokonaispinta-ala on 441,43 hehtaaria. Kaivospiirin kaivosmineraali on talkki. Kaivospiiri on määrätty 25.11.1999 ja kaivoskirja 4551/1a on annettu 18.2.2000. Tukes on 18.3.2014 antanut aiemmin voimassa olleen kaivoslain (503/1965) mukaisesti jatkoaikapäättöksen kaivostyöhön ryhtymisen pidentämiseksi. Pidennystä on myönnetty 17.3.2019 saakka. Kaivostoimintaa Alasen kaivospiirin alueella ei ole vielä aloitettu.

Lausuntopyyntöasiakirjan mukaan alueelle on tehty YVA vuonna 1998 ja myönnetty ympäristölupa vuonna 2009. Ympäristölupaan vuonna 2012 myönnetty jatkoaika on rauennut vuonna 2015. Kaivosyhtiön tarkoituksena on toteuttaa päivitetty ympäristövaikutusten arviointimenettely vuodesta 2023 alkaen ja hakea ympäristölupa vuonna 2024. Kaivosyhtiön arvion mukaan kaivostoiminta ja malmin rikastus päästään aloittamaan kaivospiirissä vuoden 2030 aikana.

Lausuntopyynnön mukainen asia on tullut vireille 1.1.2019 Tukesiin kaivosyhtiön jättämällä hakemuksella pidennetyn ajan myöntämiseksi kaivostyöhön ryhtymiseksi Alasen kaivospiirissä. Asian käsittely on Tukesissa viivästynyt, koska raukeamisen lykkäämisen myöntämisperusteita on viime vuosina tarkennettu. Lisäksi viivästystä on aiheuttanut Alasen kaivospiirin sisäpuolella olevan Tyvisuon kaivospiirin (KaivNro 6323) raukeamisen lykkäämis- ja lakkauttamisasiä. Alasen kaivospiiriä koskevan asian käsittelyn viivästymisen takia Tukes on 25.1.2023 pyytänyt kaivosyhtiöltä päivitetyn hakemuksen tarkennetuin perusteluin sekä uudet selvitykset koskien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisia määräyksiä, jotta asia voidaan kuuluttaa uudelleen.

Osoite: Kainuun liitto,
Kauppakatu 1
87100 Kajaani**Sähköposti:**etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi
Kirjaamo 040 722 0900
www.kainuunliitto.fi**Laskutus:**Kainuun liitto
PL 9823
00026 BASWARE**Y-tunnus:**

2496992-4

Kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskeva hakemus ja kaivosluvassa annettavien sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistaminen

Kainuun maakunnan alueella on voimassa viisi maakuntakaavaa: Kainuun maakuntakaava 2020, Kainuun 1. vaihemaakuntakaava 2025, Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava 2030, Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2030 ja Kainuun vaihemaakuntakaava 2030. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2030 tarkistaminen on parhaillaan ehdotusvaiheessa (Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035). Maakuntakaava-aineisto on saatavilla Kainuun liiton verkkosivuilta osoitteesta <https://kainuunliitto.fi/>.

Alasen kaivospiiri on osoitettu voimassa olevassa, Kainuun maakuntavaltuuston 16.12.2019 hyväksymässä, Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 kaivos tai kaivostoimintaan tarkoitetuksi alueeksi aluevarausmerkinnällä EK.

Vaihemaakuntakaavan kaavamerkinnoillä EK ja ek osoitetaan kaivostoiminnassa olevia alueita ja alueita, joilla kaivostoiminnan edellytykset on selvitetty (ympäristölupa, kaivoslupa, kaivospiiri). Vaihemaakuntakaavassa osoitetut alueet sisältävät myös kaivostoiminnan kannalta tarpeelliset rikastuslaitokset, läjitys- ja rikastushiekka-alueet sekä liikenneväylät ja -alueet.

Vaihemaakuntakaavassa osoitetulla alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Vaihemaakuntakaavassa on annettu kaivos tai kaivostoimintaan tarkoitetuille alueille suunnittelumääräys: *"Alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä"*.

Lausuntopyyntöasiakirjoissa on esitetty perustelut kaivostoiminnan aloittamisen viivästykselle. Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa Alasen kaivosalueen kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseen koskevaan hakemukseen ja kaivosluvassa annettavien sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamiseen.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Martti Juntunen
maankäyttöasiantuntija

5.10.2023

Dnro 194/08.00.00/2022

Suomussalmen kunta
tekninen lautakunta
kunta@suomussalmi.fi
PL 40
89601 Suomussalmi

Viite: Lausuntopyyntönne 4.9.2023

LAUSUNTO SUOMUSSALMEN SALMENNIEMEN RANTA-ASEMAKAAVAMUUTOKSEN KAAVAEHDOTUKSESTA

Suomussalmen kunta on pyytänyt Kainuun liitolta lausuntoa Suomussalmen Salmenniemen ranta-asemakaavamuutoksen kaavaehdotuksesta. Alue sijoittuu valtatie 5 tuntumaan Suomussalmen taajamasta 16 kilometriä pohjoiseen. Muutosalueen pinta-ala on noin 105 ha.

Kaavoituksen tavoitteena on ranta-asemakaavan osittaisella muutoksella, kumoamisella ja laajennuksella muuttaa alueen rakennuspaikkojen käyttötarkoitusta, päivittää kaavamääräyksiä sekä kumota tarpeettomia kaavanosia.

Ranta-asemakaavaehdotus

Korjauksena lausunnolla olevan ranta-asemakaavaehdotuksen kaavaselostukseen Kainuun liitto pyytää huomioimaan, että alue sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M), jota koskee suunnittelumääräys. Lisäksi kaavaselostukseen on tarpeen täydentää suunnittelualuetta koskevat seuraavat maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset:

- Poronhoitoalueen raja ja sen suunnittelumääräys
- Liikenteen yhteistyökäytävä ja sen suunnittelumääräys
- Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 annettujen yleisten suunnittelumääräysten lisäksi muut voimassa olevat maakuntakaava-alueita koskevat yleiset suunnittelumääräykset (esim. liikenneturvallisuus).

Ranta-asemakaavan kaavaselostuksessa mainitun maakuntakaavoitustilanteen lisäksi Kainuussa on käynnissä tuulivoimamaakuntakaavan tarkistaminen. Maakuntakaavan valmistelua koskeva kaavaehdotus on julkisesti nähtävillä 20.9.-23.10.2023. Nähtävillä olevassa kaavaehdotuksessa on osoitettu ranta-asemakaavaehdotuksen suunnittelualueen ympäristöön yksi seudullisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon soveltuva alue. Tavoiteaikataulun mukaan Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 on maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyssä loppuvuonna 2023.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Teppo Törmä
maankäyttöasiantuntija

5.10.2023

Dnro 257/08.00.00/2023

Suomussalmen kunta
tekninen lautakunta
kunta@suomussalmi.fi
PL 40
89601 Suomussalmi

Viite: Lausuntopyyntönnö 4.9.2023

LAUSUNTO SUOMUSSALMEN LINNANRANNAN RANTA-ASEMAKAAVALUONNOKSESTA

Suomussalmen kunta on pyytänyt Kainuun liitolta lausuntoa Suomussalmen Linnanrannan ranta-asemakaavamuutoksen kaavaluonnoksesta. Alue sijoittuu Suomussalmen keskustaajaman pohjoispuolelle n. 20 km päähän Kiantajärven itäranalle. Kaava-alueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa.

Kaavoituksen tavoitteena on ranta-asemakaavan rakennuspaikan käyttötarkoituksen muutos sekä rakennusoikeuksien ja kaavamääräysten päivittäminen.

Ranta-asemakaavaluonnos

Tarkennuksena lausunnolla olevan ranta-asemakaavaluonnoksen kaavaselostukseen Kainuun liitto pyytää huomioimaan, että alue sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M), jota koskee suunnittelumääräys. Lisäksi kaavaselostukseen on tarpeen täydentää suunnittelualuetta koskevat seuraavat maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset:

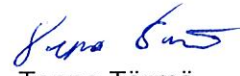
- Poronhoitoalueen raja ja sen suunnittelumääräys
- Veneväylä
- Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 annettujen yleisten suunnittelumääräysten lisäksi muut voimassa olevat maakuntakaava-alueita koskevat yleiset suunnittelumääräykset (esim. liikenneturvallisuus)

Käynnissä olevan tuulivoimamaakuntakaavan 2035 kaavaehdotus on julkisesti nähtävillä 20.9.-23.10.2023. Nähtävillä olevassa kaavaehdotuksessa on osoitettu ranta-asemakaavaehdotuksen suunnittelualueen ympäristöön yksi seudullisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon soveltuva alue. Tavoiteaikataulun mukaan Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 on maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyssä loppuvuonna 2023.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Teppo Törmä
maankäyttöasiantuntija

Pohjois-Savon Ely-keskus
kirjaamo.pohjois-savo@ely-keskus.fi

Viite: POSELY/997/2023

LAUSUNTO HONKAMÄKI-VIIDANKANKAAN TUULIVOIMAHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Pohjan Voima suunnittelee tuulivoimapuistoa Pohjois-Savoon Sonkajärven kunnan Honkamäen ja Viidankankaan alueille. Hankealue sijaitsee noin 10 km etäisyydellä Kainuun maakunnasta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan kolmea vaihtoehtoa:

- VEO: hanketta ei toteuteta
- VE1: alueelle toteutetaan 32 voimalaa
- VE2: alueelle toteutetaan 24 voimalaa

Voimaloiden enimmäiskorkeus on 330 metriä ja yksikköteho 14 MW. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan hankealueesta etelään, Iisalmen suuntaan, suuntautuvia ilmajohdoin toteutettavia sähkönsiirtovaihtoehtoja.

Lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on laadittu selkeästi ja siinä on kerrottu voimassa olevat Kainuun maakuntakaavat sekä vireillä oleva tuulivoimamaakuntakaavan tarkistaminen. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 kaavaehdotus on nähtävillä 20.9.-23.10.2023. Tavoitteena on, että kaava olisi hyväksymiskäsittelyssä loppuvuonna 2023. Kaavan valmisteluaineistoon ja laadittuihin selvityksiin on mahdollista tutustua Kainuun liiton verkkosivuilla. Kaavaehdotuksen nähtävillä oloaineistossa on saatavilla mm. selvitys ”Ekologiset yhteydet Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamisessa” ja Kainuun maakuntakaavojen epävirallinen yhdistelmäkartta, johon on lisätty myös tuulivoimamaakuntakaavan 2035 kaavaehdotuksen tuulivoima-alueet. Kainuun liitto ehdottaa harkittavaksi, että ympäristövaikutusten arviointiselostukseen päivitetään kuva 15, jossa näkyisi ajantasaiset tiedot Kainuun maakuntakaavojen yhdistelmäkartasta ja tuulivoimamaakuntakaavan 2035 kaavaehdotuksen seudullisesti merkittävistä tuulivoima-alueista.

Sekä Kainuun että Pohjois-Savon puolelle on suunnitteilla useita seudullisia ja paikallisia tuulivoimahankkeita. Nämä sijoittuvat valtakunnallisesti merkittävälle Suomenselän-Maanselän ekologiselle vyöhykkeelle. Kainuun liitto esittää, että yhteisvaikutusten arvioinnissa huomioidaan kyseisen tuulivoimahankkeen ja

muiden suunnitteilla olevien hankkeiden yhteisvaikutukset Suomenselän-Maanselän ekologiselle vyöhykkeelle. Lisäksi Kainuun liitto esittää, että Honkamäki-Viidankankaan ympäristövaikutusten arvioinnissa huomioidaan tarvittaessa tuulivoimahankkeen vaikutukset sekä yhteisvaikutukset ja niiden merkittävyys Kainuun maakunnan puolelle.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Teppo Törmä
maankäyttöasiantuntija